

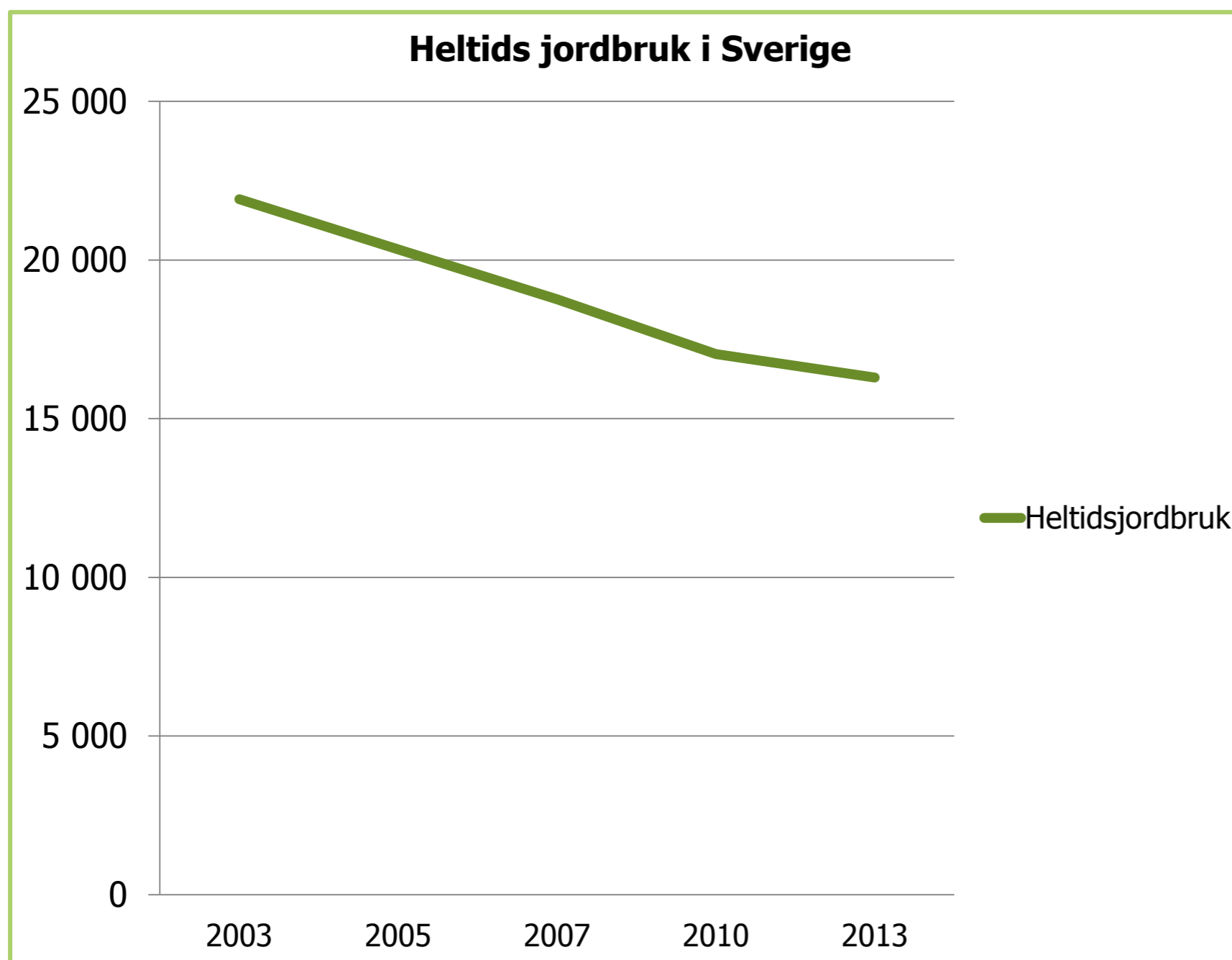
Hushållnings
sällskapet

Rörflen som affärsidé
2015-03-24 Nybro
Jesper Broberg

- Varje Hushållningssällskap är fristående och självständiga medlems- och kunskapsorganisationer.
- Främja landsbygden genom att utveckla och förmedla kunskaper till nytta för dess näringar.
- Hushållningssällskapen är en egen associationsform.
- Genom arv, köp och donationer förfogar Hushållningssällskapen över ca 70 fastigheter runt om i Sverige samt drygt 200 stipendiefonder.
- Det finns idag 17 Hushållningssällskap med drygt 700 medarbetare.
- Aktuella verksamhetsområden idag är till exempel rådgivning, utbildning, skolverksamhet skogs- och fastighetsförvaltning, forsknings och utvecklingsverksamhet, mässor, fältförsök och demonstrationsodlingar, fiskodling, med mera.

Det har aldrig funnits så få lantbrukare i Sverige som idag!

År	Antal
2003	21 914
2005	20 334
2007	18 762
2010	17 038
2013	16 296

Bönder finns överallt, varje dag!

Bönder finns överallt, varje dag!

Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring

Konkurrenskraftsutredningen (NL 2013:01)

Rolf Annerberg 5 mars 2015

Utredning i rättan tid om svenskt jordbruk

I förra veckan överlämnades konkurrenskraftsutredningen "Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring" till landsbyggsminister Sven-Erik Bucht.

Den kommer i en tid av stora prövningar för svenskt jordbruk, inte minst för mjölkproduktionen, och är i hög grad betydelsefull. Hushållningssällskapet utredningen som innehåller många konkreta förslag för en positiv utveckling.

Utvecklingen för svensk livsmedelsproduktion är på flera sätt en sevärd historia. För varje år ökar importen och produktionsen av livsmedel flyttar utomlands.

År 2013 fanns det enligt Jordbruksverket 16 296 heltidslantbrukare i Sverige. Tio år tidigare var motsvarande siffra 22 914, en minskning med 5 618 lantbrukare eller 26 procent. För Skånes del har antalet heltidslantbrukare minskat med 23 procent, från 4 073 till 3 149.

Det är inte bara produktionen av mat som flyttar utomlands utan så gör även arbetstillfällena. Omkring 200 000 personer har i dag sysselsättning som är beroende av lantbruket. Dessutom minskar Sveriges förmåga att hantera livsmedelsföretagningen vid internationella störningar. Det blir också svårare att veta vad vi stoppar i oss då kontrol-

Utmaningarna för de svenska mjölkbönderna är stora, men gäller för hela lantbruksnäringen. I Skåne har antalet heltidslantbrukare minskat med 23 procent de senaste tio åren, skriver Jesper Broberg.

len av livsmedelsproduktion och antibiotikavårdning minskar vid import. När antalet lantbrukare blir färre förändras också landskapet, gårdar överges och åkrar växer igen.

Nu finns möjligheter för regeringen att bryta denna negativa trend. Livsmedelsproduktion kan bli det nya "svenska stället", det vill säga en exportframgång och en lönsam

bransch. I utredningen finns konkreta förslag till förändring inom fyra områden: Företagande, regler och villkor, marknad samt kunskap och innovation.

Inom samtliga områden pekas det på behovet av ökade satsningar på forsknings- och kunskapsprojekt. En hög produktivitet är förutsättningen för ökad konkurrenskraft och en nyckel är då kunskapsut-

veckling. Mer försäkningsmedel bör därför gå till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften i jordbruks- och trädgårdsnäringen.

Effekter på näringens konkurrenskraft behöver tas med i beräkningen när regler och villkor läggs fast. Det är därför positivt med utredningens förslag om en översyn av lagstiftningen inom djurproduktionen med syftet att förena ett gott djurskydd med stark konkurrenskraft, genom mer målsyrande regler.

Risken är dock uppenbar att ingenting händer. I veckan lanserade regeringen arbetet med att ta fram en livsmedelsstrategi vilket givetvis är positivt och efterfrågat. Men risken är att alla förslag som nu tagits fram bara får utgöra underlag till en strategi som inte blir klar förrän tidigast om två år.

Svensk livsmedelsproduktion behöver inte fler utredningar. Nu krävs politiskt mod och handlingskraft. Omsätt de förslag som finns i konkurrenskraftsutredningen till verklighet samtidigt som vi tar fram en livsmedelsstrategi!

Då kan vi se framåt med tillförsikt om en positiv utveckling och en starkare svensk livsmedelsproduktion.

Jesper Broberg

Hushållningssällskapet, medlem av lantbrukarnas riksförbund och rikspolisstyrelsen

Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring

SLUTBETÄNKANDE AV KONKURRENSKRAFTSUTREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR
SOU 2015:15

Uppdraget att analysera konkurrenskraften

- analysera konkurrenskraften i Sverige jämfört med viktiga konkurrentländer
- belysa sambandet mellan livsmedelsföretagens konkurrenskraft och utvecklingen av primärproduktionen
- redovisa ett scenario för utvecklingen till 2030
- redovisa konsekvenserna av detta för biologisk mångfald, landskap, sysselsättning och landsbygdsutveckling
- Förslag till strategi och åtgärder för en livskraftig svensk jordbruks- och trädgårdsproduktion

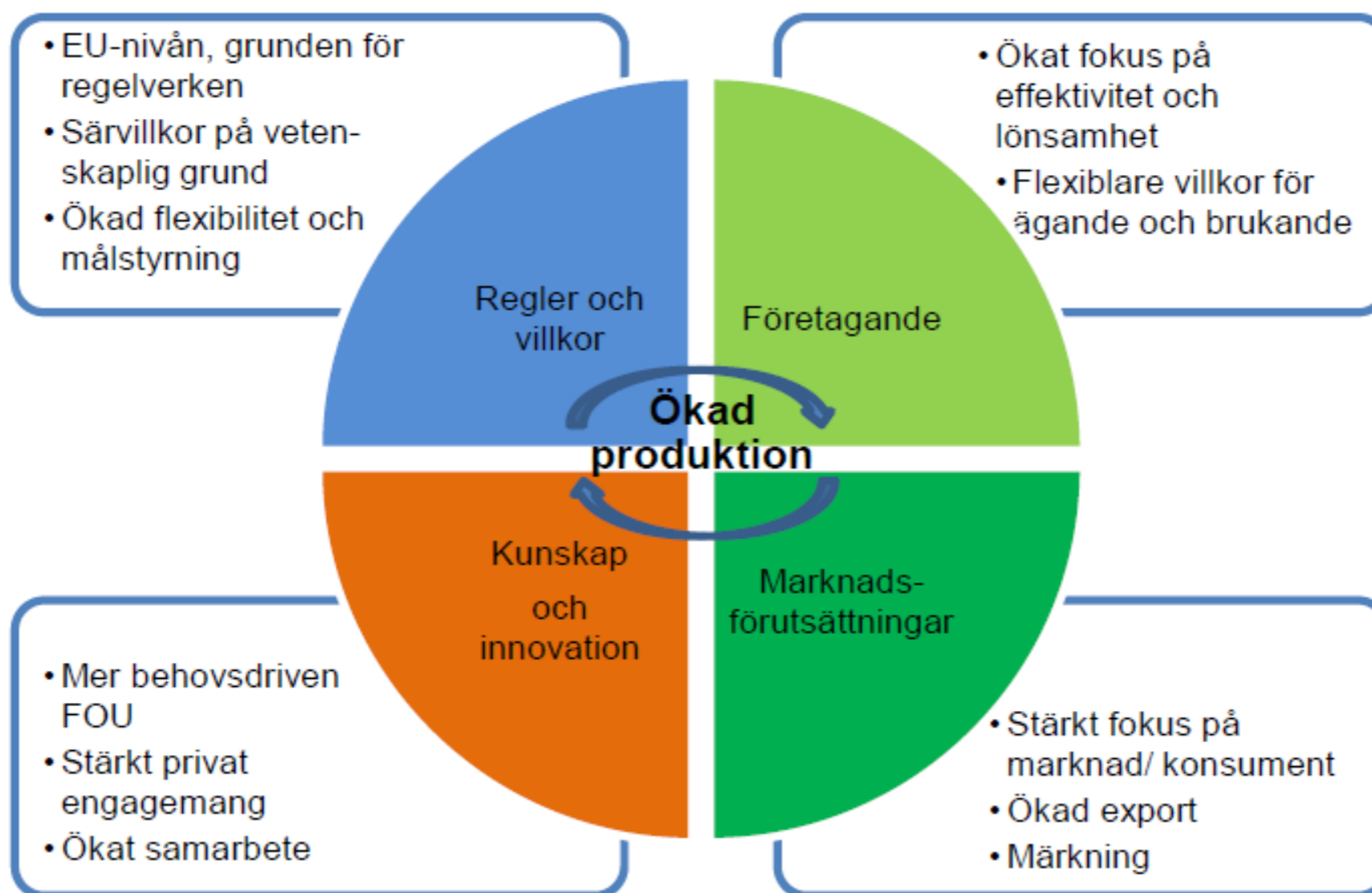
Vad påverkar konkurrenskraften

- Naturresurser
- Ekosystem
- Kapital
- Arbetskraft
- Kompetens – forskning - innovation
- Ekonomiska och juridiska förutsättningar
- Teknisk och kommersiell kunskap

Viktigt att titta bredare på frågan än i den vanliga debatten!

- Är importen av livsmedel den största konkurrenten till det svenska lantbruket, eller är den ökade efterfrågan en möjlighet?
- Är det möjligen attraktionskraften i andra branscher i Sverige som är den största konkurrenten? Är branschen tillräckligt attraktiv för att attrahera kapital och arbetskraft?
- Om vi tog bort alla regler om miljö- och djurskydd – skulle då vårt jordbruk bli konkurrenskraftigt?
- Hur påverkar livsmedelsindustrins effektivitet, produktutbud och marknadsnärvaro lönsamheten i branschen?
- Matchar vi behovet av kompetens för våra växande företag?

Utredningens förslag till åtgärder, inom strategin för tillväxt och värdeskapande, utgår ifrån fyra fokusområden.

För att kunna konkurrera krävs ständigt ny kunskap, innovation och förnyelse av produkter, metoder, processer och organisations-sätt. Det ställer höga krav på aktörerna inom forskning, rådgivning, utbildning, näringsliv och utvecklingsverksamhet. Det ställer också krav på kunskaps- och innovationssystemet. Det måste vara attraktivt för privata svenska samt utländska aktörer att investera tid och pengar i forskning och utveckling.

Bedömning: Utredningen anser att behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårds-sektorn bör ges högre prioritet. Regeringen bör beakta detta i arbetet med nästa forsknings- och innovationsproposition.

Inbjudan Slutseminarium

Hushållnings
sällskapet

Rörflen som affärsidé

Tisdag 24 mars kl 10.00-16.00 Nybro
Café hos oss Pukebergarnas väg 24 www.cafehososs.se

Program:

9.30	Samling Fika	
10.00	Inledning	Jesper Broberg, Förbundsdirektör Hushållningssällskapet
10.10	Rörflen som affärsidé och råvara i samhällsomställningen, projektresultat	Cecilia Wahlberg Roslund, projektledare Hushållningssällskapet
10.30	Lokal rörflenutveckling i Nybro, erfarenheter från Nybro Energi	Anders Erlandsson
10.40	Rörflen som bränsle	SP Susanne Paulrud
10.55	Rörflen som strö hos häst, nöt, får, gris, kycklingar	Cecilia, Anders
11.15	Rörflen som foder	SLU Anna Hessele
11.30	Rörflen grönskördad som biogasråvara	JTI Carina Gunnarsson
11.45	Rörflen via pyrolysolja till drivmedel, kemikalier, energi	ETC Olov Öhrman
12.00	Lunch	

Pellets av rörflen kan bli lönsam nisch

LÄPPE (ATL)
Att småskaligt tillverka pellets till bränsle eller strö av rörflen kan vara en lönsam verksamhet på gården.

Sedan flera år försöker lantbrukare att hitta vettiga och lönsamma produkter av rör- och framförallt strö.
- Vi har ju stora arealer över-skottsmark som skulle kunna producera ett värde. Rörflen är en växt som är väldigt tålig och som passar på olika typer av marker, säger Cecilia Wahlberg Roslund på Hushållningssällskapet som försöker få igång en marknad för rörflen.

- Hur marknaden kommer att utveckla sig, och vilken användning rörflen kommer att ha, där behöver vi jobba mera. Det gäller att tänka brett var man kan hitta betalningsförmåga, säger hon.

Strö eller aska
Entreprenören och innovatören Fredrik Malmberg i Läppe utanför Vingåker har satsat på att pelletera rörflen till strö eller bränsle. När ATL och ett 15-tal andra intresserade kommit

Ett 15-tal intresserade hade kommit till Hushållningssällskapet och SP:s visning på onsdagen. Här visar Fredrik Malmberg pelletspressen för Lars Persson.
FOTO: TORBJÖRN ESPING

på studiebesök i verkstaden utanför Vingåker är den för däckda rörflenspellets i pannan det aktuella bränslet.
- Det blir mycket aska. Perhalm tror jag att pellets av strö, rörflen är betydligt bättre till strö prismässigt.

Tydliga fördelar

Pelleterat rörflen som strömedel har uppenbara fördelar. Det har ungefär samma uppgiftsmånga, men det går åt mindre mängder och är lättare att mocka i en hästbox.
- När du kör med grepen följer bara gödseln med, ströet rinner bara igenom grepen. Och där hästen kissat suger

det ihop sig som en boll. Man håller det riktigt torrt och fint.

Eget system

Fredrik Malmberg har utvecklat ett eget system för småskalig pellettillverkning. Han har ringssystem och egen kvarn, en snällrik rotortork, ett paketsystem och håller som bäst på att vidareutveckla mot rumspressen.

- Vi ska pelletera där råvaran finns med små anläggningar, som går själv, dygnet runt, tycker han, vars system bara gör 50 kilo i timmen, vilket ändå blir ett ton per cygn, säger han.

Torbjörn Esping
(03) 801 04 71 • torbjorn.esping@slu.se

FAKTA

Pellets av rörflen passar bäst som strö på grund av askhalten vid förbränning.

Energigräs

Rörflen är det energigräs som hittills visat sig bäst lämpat för odling i Sverige. Det fleråriga gräset kan bli upp till två meter högt och växer vitt på tuktiga marker i stora delar av landet.

Gräset är lättodlat och kan under goda förhållanden ge en avkastning på mellan 15 till 35 megawattimmar per hektar.

Rörflen kan i princip skördas med befintlig teknik. Vårskördet rörflen har låg vattenhalt och kan försäklas till briketter eller pellets utan torkning. I bland annat Kanada och Norge odlas rörflen som foderräs och det har också använts som foderväxt i Sverige. Gräset blir dock snabbt alltför grovt och hårt för att passa som föda åt djuren.
Källa: Bioenergiportalen.se

Rörflen som affärsidé är ett mycket bra exempel på ett projekt som bidrar till ny kunskap och innovationer

Hushållnings
sällskapet